

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 33.

Lýsingarprisur fyri petittreglu: 30 oy. á forsiðuni,
20 oy. á 3. og 4. síðu. Við størri lýsingum fæst
avsláttur í prísnum.

Leygardagin 17. august 1935.

Kostar kr. 1,50 fjóðringsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brevsaðvarnastodum
og skrivstovuni. Telf. 143.

9. árg.

Útlendingar ella Føroyingar ?

**Eru afturhaldsflokkarnir, sambandið og sjálvstýrið,
vörn og verja fyri útlendskar kapitalistinteressur ?**

Tí av okkara landi fer í hundradum av túsundum óneyðturviliga! Okkara fátæka fólk, fiskimenn og arbeidsmenn, rinda onnur hundradir av túsundum, ikki av yvirskoti, men „av undirskoti“, til sakførarar, ið verða beittir á armingarnar og ørmindahúsin.

Tolir okkara land hetta? Nei og aftur nei! Her má ein broyting henda, hetta óskil má ruddast burtur!

Javnaðarflokkurin hevur uppskot á tingi um ta neyðsyntu bjarging og sparnað.

Føroya fólk kemur tí at ásanna, um afturhaldsflokkarnir framvegis unna útlendskum kapitalistum betri enn Føroya lögtingi, Føroya landi,

og

Føroya fólk kemur nú at ásanna, um afturhaldsflokkarnir vilja verja armóðina, húsagangsbúgv og fjøldina, sum í hesi krepputíð berjast við stórum undirskoti, móti einum eykabrandskatti í sakføraragjaldi.

Síðani brunatryggingarmálið varð reist á fyrsta sinni, hava Føroyar latið í milljónatali í brunatryggingarpeningi út av okkara landi í útlendskar kapitalistlummar. Hetta er ræðuligt! Men tað er skiljandi, tá ið vit vita, at teir, ið hava haft málið til viðgerðar, hava ta lívskoðan, at hitt privata, annaðhvørt tað er útlendskt ella innlendskt, ikki má nervast ella skerjast á minsta hátt. — Her stóðu já hundradir av túsundum, ja milliónur upp á spæl fyri teir útlendsku privatkapitalistarnar! Føroyingur, hugsa um, hvussu dýr henda verjan av privatkapitalistisku interessunum hevur verið Føroya landi!

Javnaðarmenn krevja hetta óskil broytt við uppskoti um, at lögtingið fær henda peningastreym, ið nú rennur frá okkum.

Allir Føroyingar mega fylkjast við javnaðarmonnum í hesum máli.

Peningstrot! Kassarnir tómr! Vit orka einki! Lögtingið kann einki! Alt er á húsangangi!

So er talan. So ljóðar innan sum uttan tings.

Hetta er rætt, sum nú er stalt og skipað her á landi.

Men harvið er ikki alt sagt. Harvið er einans undirstrikað, at vit mega hava eina aðra skipan, eitt annað stýrisslag. — Hitt privatkapitalistiska stýrisslagið má rýmast. Føroyingar mega fylkjast inn á ta socialistisku planøkonomisku landskipanina, ið uttan himpr leiðir øll tey hundrad túsundini, sum nú fara í útlendskar lummar, í lögtingsins kassar.

Tað frættist nú frá londum, ið fíggarliga eru illa stillaði, at tey uttan himpr fara út í hitt praktiska lívið til bjarging fyri landið uppskot, sum vit javnaðarmenn hava barst fyri og framvegis berjast fyri. Her hugsa vit særliga um okkara krøv til tingið um at taka einkarsolu við ymsum stóratíklum. Men hjá okkum hevur staðið í botni her. Afturhaldsflokkarnir hava í hesum máli sum í øðrum heldur viljað vart privatkapitalistiskar interessur enn stimbrað lögtingsins fíggarligu evnir.

Men eisini her og ikki minst her má Føroya fólk vakna og krevja við javnaðarmonnum.

Hvar ið tú ferðast her á landi, motir tú einum harmarópi móti tí ræðuliga óskili, sum tey seinastu árin er komið inn á okk-

ara fólk: sakforaranýtslan. —

Nakað áðrenn Effersoe sáli tók at virka sum sakforari, var sakforari neyðdur at flyta burtur hiðani; tí hann fekk ov lítið at gera. Og meginpartin av Effersoes tíð vóru sakforarutreiðslurnar ikki stórvegis at tala um. — Men so var fríðurin úti. — Ein sakforari kom fyri og annar eftir inn í okkara av kreppu hart rakta land, og eftir skatti og oðrum at doma var Effersoe sáli bert ein „Lillepute“ at meta aftur í móti hvørjum av hesum „skuratum“ og „inkassatum“ í okkara vesaldomi, stori, sum lítið og einki hava at gera við sál sakforarastarv. — Vit vilja einki siga við persónarnar. Teir

gera arbeiðið, teir verða bidnir at gera — og menn vita teirra „lontariffir“. — Men óskilið er líka meinandi fyrt tí, og fólksins krav um vörn í neyðini er kortini ikki minni rættindað.

Føroya javnaðarflokkur hevur krav inni á tingi um at veita fólkinum hesa vörn og trygd við at seta í gildi lóg, ið einans loyvir tveimum fastlöntum sakforarum — einum áklagara og einum verjara — at virka í Føroyum.

Aftur afturhaldsflokkarnir seg við at ganga fólk til hjálpar her, er tað bert eitt prógv til, sum ber at endalykt hesa flokka, tá fólk ið harmatikið vil rópa yvir teirra hovu:

Mene, mene tekul ufarsin, vigaðir og fundnir ov lættir!

VIGT SKALDINUM

J. H. O. DJURHUUS

FJALLID við bleytum rondum
dettur niður í urðagrót

— so detta høgir hamrar,
ið fyrr prýddu fjallsins fót.

Hitt veika lyndið blotnar,
um tungan er nóg so hvøll.
Um vitið sum brýnda stálið!
Hvat bata rópini snjøll?

Trællur lønar vinum illa;
tað er hin æviliga gongd.
Hann spjaðir um seg spillu
sum dái á grønkandi ong.

Um skaldið yrkir um slatur
og brigdar øðrum slíkt,
tí gevið tí ikki gætur;
tí slatur er skaldinum vigt.

MAGNUS SKÆLING

Katolicisme og Aandsfrihed.

(Fortsat.)

Det er jo givet, at Kirkens Opgave ikke først og fremmest bestaar i at fremme Videnskabskaben, men Opgaven er, efter Stifterens Mening, „at lære alle Folkeslag at overholde alt, hvad jeg har befalet jer“, Mt. 28, 20. Men det kan jo ikke nægtes, at der udgik og stadig udgaar en stor Indflydelse fra Kirken. — Man behøver bare at tænke paa, at Paverne hidkaldte Videnskabsmænd og Kunstnere som Michel Angelo og lod dem arbejde for Paven og Videnskabskaben. — Der var og er en Del Videnskabsmænd, der for Tiden netop arbejder paa Pave Pius den 11tes Foranledning, tænk paa Marconi, hvis Dygtighed Radiovesenets Udvikling har alt at takke for. Tænk paa den Videnskabsmand og Kardinal, Ehrle, der under Leo III., Pius X., Ben. XV. og Pius XI. har udtænkt en genial Metode for at bevare de gamle værdifulde Manuscripter, der var ved at smuldre hen eller ved den hyppige Brug var udsat for alskens Overlast, der ved sit ihærdige Arbejde bidrog til Middelalderens dybere Forstaaelse.

Det sidste anerkendes af alle Videnskabsmænd og anerkendes især, da der til Ære for ham paa hans 80. Fødselsdag udgaves „Miscellanea Ehrliana“.

De forskellige Forskere og Filologer, Professorer og Privatlærde — af den største Farve helt hen til det mest „liberale“ Sindelag, hyldede en Mand, der som Pavens Embedsmand og Præfekt for Vatikanbiblioteket var saa broad-minded, at han gennemførte den Ordning, at alle dets værdifulde Haandskrifter og Dokumenter og Bøger kunde indses af hvilkensomhelst Videnskabsmand.

Det kan langtfra siges om alle de forskellige Statsbiblioteker rundt om i Verden.

At det pavelige Observatorium, hvor Jesuitater Hagen har udført et videnskabeligt højstaaende Arbejde om de saakaldte Taagestjerner, er anerkendt af alle Astronomerne, siden ingen havde givet sig i Lag med det Arbejde før, viser i det mindste, at Paverne ikke staa fjendtligt overfor Videnskaben, og at deres Betydning for hele Verdens Aandsliv kan maale sig med Brunos.

Men paa det Omraade vil vi maaske aldrig komme til at have samme Opfattelse. Dogbur-